

Gedragscode burgemeester gemeente Maastricht 2022

DE RAAD DER GEMEENTE MAASTRICHT,

gezien het voorstel van Burgemeester en Wethouders d.d.27 juni 2022, organisatieonderdeel BCCP Bestuurszaken & Ex. Betrek., no 2022.12853;

gelet op het bepaalde in artikel 15, lid 3, 41c, lid 2 en 69, lid 2 van de Gemeentewet stelt de raad onder intrekking van de huidige gedragscode de nieuwe gedragscodes alsmede het protocol voor zowel de raad, het college als de burgemeester vast.

BESLUIT:

1. De raad stelt de "Gedragscode gemeenteraad gemeente Maastricht 2022" vast met dien verstande dat:
 - a) De meldingsplicht zoals geformuleerd in artikel 2.5 van de gedragscode vanaf de zin 'Uitnodigingen die men, naast raadslid, ook ontvangt uit hoofde van een andere functie..' wordt geschrapt en
 - b) Bij de toelichting op artikel 3 van de gedragscode de woorden 'voor privé- of' worden geschrapt;
2. De raad stelt de "Gedragscode college gemeente Maastricht 2022" vast;
3. De raad stelt de "Gedragscode burgemeester gemeente Maastricht 2022" vast;
4. De raad stelt het "Protocol (mogelijke) integriteitsschendingen gemeente Maastricht 2022" vast met dien verstande dat bij punt 3 van het protocol integriteitsmeldingen wordt toegevoegd dat wanneer er een integriteitsvraagstuk bij de griffier wordt voorgelegd deze de melder twee vragen voorlegt:
 1. Wilt u hier een melding van maken?
 2. Weet u welke procedure er nu in gang wordt gezet?
5. De gedragscodes, zoals vastgesteld in 2008 en laatstelijk geëvalueerd in 2014 en in 2017 aangevuld met het document "Normen t.a.v. de omgangsvormen gemeenteraad Maastricht, een nadere invulling van de Gedragscode", per datum inwerkingtreding nieuwe gedragscode, in te trekken.

Gedragscode burgemeester gemeente Maastricht 2022

Inhoud

Algemene bepalingen	2
Regels rond (schijn van) belangenverstrengeling	2
Toelichting	7
Praktijkvoorbeelden	8
Regels rond (schijn van) corruptie	3
Toelichting	9
Praktijkvoorbeelden	9

Regels rond het gebruik van gemeentelijke faciliteiten en financiële middelen	4
Toelichting	11
Praktijkvoorbeelden	11
Regels rond informatie	5
Toelichting	11
Praktijkvoorbeelden	12
Regels rond de onderlinge omgang en de gang van zaken tijdens de vergaderingen	5
Toelichting	13
Praktijkvoorbeelden	13
Regels rond de vaststelling en de handhaving van de gedragscode	6
Toelichting	13
Praktijkvoorbeeld	14
Inwerkingtreding	6
Bijlagen	
1. Verwijzingen naar de wet per artikel uit de gedragscode	15
2. Specifiek uitgesloten combinaties van functies	16
3. Specifiek verboden overeenkomsten/ handelingen	17
4. Enkele formele sancties	18
5. Relevante regelgeving gemeente Maastricht	19

1. Algemene bepalingen

Artikel 1.1

De gedragscode geldt voor de burgemeester.

Artikel 1.2

De gedragscode is openbaar en via internet beschikbaar.

2. Regels rond (de schijn van) belangenverstremgeling

Artikel 2.1

De burgemeester mag zijn/haar invloed en stem niet gebruiken om een persoonlijk belang veilig te stellen of het belang van een ander of van een organisatie waarbij de burgemeester een persoonlijke betrokkenheid heeft.

Artikel 2.2

De burgemeester gaat actief en uit zichzelf de schijn van belangenverstremgeling tegen.

Artikel 2.3

De burgemeester onthoudt zich alleen van deelname aan de stemming in het college als er sprake is van een beslissing waarbij belangenverstremgeling kan optreden. Het kan dan gaan om de volgende situaties:

- het betreft een kwestie waarbij de burgemeester zelf een persoonlijk belang heeft;
- het betreft een kwestie waarbij het gaat om een belang van een individu of organisatie waarbij de burgemeester een substantiële betrokkenheid heeft.

Artikel 2.4

De burgemeester onthoudt zich bij beslissingen waarbij belangenverstremgeling kan optreden niet alleen van stemming (zie artikel 2.3) maar ook van beïnvloeding van de besluitvorming gedurende het gehele besluitvormingsproces.

Artikel 2.5

De burgemeester vervult geen nevenfuncties waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van zijn/haar burgemeesterschap.

Een voornemen tot aanvaarding van een betaalde of onbetaalde nevenfunctie anders dan uit hoofde van zijn/haar burgemeestersambt meldt de burgemeester aan de raad. Bij aanvaarding van de nevenfunctie maakt hij/zij deze openbaar. De burgemeester maakt tevens de inkomsten uit zijn/haar nevenfuncties openbaar.

Artikel 2.6

De gemeentesecretaris draagt zorg voor een geactualiseerde openbare lijst met functies van de burgemeester. Op deze lijst wordt tevens vermeld of de werkzaamheden al dan niet bezoldigd zijn en de hoogte van de eventuele bezoldiging.

Artikel 2.7

De burgemeester doet er opgaaf van dat hij/zij substantiële financiële belangen heeft -bijvoorbeeld in de vorm van aandelen, opties en derivaten – in ondernemingen waarmee de gemeente zakendoet of waarin de gemeente een belang heeft. Deze financiële belangen zijn openbaar en worden ter inzage gelegd.

Ook een tussentijds ontstaan substantieel financieel belang dient opgegeven te worden.

Artikel 2.8

De gemeentesecretaris draagt zorg voor een geactualiseerde openbare lijst met gemelde financiële belangen van de burgemeester.

Artikel 2.9

Oud-burgemeesters mogen gedurende een jaar na het einde van het burgemeesterschap niet als externe partij betaalde werkzaamheden verrichten voor de gemeente.

3. Regels rond (de schijn van) corruptie

Artikel 3.1

De burgemeester mag zijn/haar invloed en zijn/haar stem niet laten kopen of beïnvloeden door geld, goederen of diensten die hem/haar zijn gegeven of hem/haar in het vooruitzicht zijn gesteld.

Artikel 3.2

De burgemeester gaat actief en uit zichzelf de schijn van corruptie tegen.

Aannemen van geschenken

Artikel 3.3

De burgemeester neemt geen geschenken aan die hem/haar uit hoofde van of vanwege zijn/haar functie worden aangeboden, tenzij:

- a. het gaat om een incidentele, kleine attentie (zoals een bloemetje of fles wijn) met een geschatte waarde van maximaal 50 euro, waarbij de schijn van beïnvloeding minimaal is het weigeren;
- b. teruggeven of terugsturen indruist tegen de gangbare fatsoensnormen, de gever zou kwetsen of deze bijzonder in verlegenheid zou brengen;
- c. het weigeren, teruggeven of terugsturen om praktische redenen onwerkbaar is;
- d. geschenken worden in principe niet op het huisadres ontvangen.

Artikel 3.4

Als geschenken om een van de in artikel 3.3 genoemde redenen niet zijn geweigerd, teruggegeven of teruggestuurd, of om andere redenen toch in het bezit zijn van de burgemeester, wordt dit gemeld aan de gemeentesecretaris, tenzij het gaat om het genoemde onder artikel 3.3 onder c. De geschenken worden dan alsnog teruggestuurd of ze worden eigendom van de gemeente. De gemeentesecretaris zorgt voor de registratie van giften en hun gemeentelijke bestemming.

Accepteren van faciliteiten en diensten

Artikel 3.5

1. De burgemeester accepteert geen faciliteiten en diensten van anderen die hem/haar uit hoofde van of vanwege zijn/haar functie worden aangeboden, tenzij:
 - a. het weigeren ervan het bestuurswerk onmogelijk of onwerkbaar zou maken en;
 - b. tegelijkertijd de schijn van omkoping of beïnvloeding minimaal is.
2. De burgemeester vraagt nooit gunsten voor zichzelf aan derden.

Artikel 3.6

De burgemeester gebruikt faciliteiten of diensten van anderen die uit hoofde van of vanwege de bestuursfunctie worden aangeboden, niet voor privédoeleinden.

Accepteren van uitnodigingen voor werkbezoeken, netwerkbijeenkomsten, evenementen, lunches, diners, recepties, voorstellingen e.d.

Artikel 3.7

De burgemeester accepteert uitnodigingen voor werkbezoeken, netwerkbijeenkomsten, evenementen, lunches, diners, recepties, voorstellingen e.d., die door anderen worden betaald of georganiseerd alleen als:

- a. dat behoort tot de uitoefening van het bestuurswerk en;
- b. de aanwezigheid beschouwd kan worden als functioneel (protocollaire taken, formele vertegenwoordiging van de gemeente, uitnodiging met beschreven doel omtrent de wenselijkheid van de aanwezigheid) en;
- c. tegelijkertijd de schijn van omkoping of beïnvloeding minimaal is.

Accepteren van reizen en overnachtingen

Artikel 3.8

De burgemeester accepteert uitnodigingen voor werkbezoeken waarbij reis- en verblijfkosten door anderen worden betaald alleen bij hoge uitzondering. Een dergelijke invitatie dient altijd te worden besproken in het college. De invitatie mag alleen worden geaccepteerd als het bezoek aantoonbaar van groot belang is voor de gemeente en de schijn van omkoping of beïnvloeding minimaal is. Van een dergelijk werkbezoek wordt altijd verslag gedaan aan het college. Bij buitenlandse werkbezoeken gebeurt dat schriftelijk, met afschrift aan de raad.

4. Regels rond het gebruik van gemeentelijke faciliteiten en financiële middelen

Artikel 4.1

De burgemeester houdt zich aan het beleid dat is vastgesteld voor het gebruik van gemeentelijke faciliteiten en financiële middelen.

Artikel 4.2

De burgemeester houdt zich aan de regelgeving en het beleid met betrekking tot onkostenvergoedingen en declaraties.

5. Regels rond informatie

Artikel 5.1

De burgemeester verstrekt alle inlichtingen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft, tenzij dit in strijd is met het openbaar belang. De burgemeester kan geheimhouding opleggen overeenkomstig de wet.

Artikel 5.2

De burgemeester is open en transparant over de eigen beslissingen en de beweegredenen daarvoor.

Artikel 5.3

Als de burgemeester de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij/zij het geheime karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, is hij/zij verplicht tot geheimhouding van die gegevens, ook na aftreden, behalve als de wet hem/haar tot mededeling verplicht.

Artikel 5.4

De burgemeester maakt niet ten eigen bate of ten bate van een ander gebruik van de in de uitoefening van het ambt verkregen informatie.

Artikel 5.5

De burgemeester gaat zorgvuldig om met mondelingen en schriftelijke informatie die hij/zij ontvangt. Hij/zij maakt die niet openbaar c.q. geeft die niet door aan anderen zonder instemming van de afzender. Bij twijfel over de bedoeling van de afzender informeert hij/zij hier eerst naar.

6. Regels rond de onderlinge omgang en de gang van zaken tijdens de vergaderingen

Artikel 6.1

De burgemeester gaat respectvol om met leden van de raad, het college en ambtenaren, hij/zij is open en eerlijk en bevordert het debat op basis van feiten.

Artikel 6.2

De burgemeester houdt zich tijdens vergaderingen en bijeenkomsten aan het reglement van orde.

Artikel 6.3

De burgemeester onthoudt zich in beginsel in het openbaar van negatieve uitlatingen over gemeenteambtenaren.

Artikel 6.4

De burgemeester bejegent wethouders, raadsleden, de griffie(r) en andere ambtenaren op correcte wijze in woord, gebaar en geschrift. Ook in de media en op sociale media ziet hij/zij af van persoonlijke aanvallen.

Artikel 6.5

De burgemeester twijfelt niet in het openbaar - in de raad, de media of op de sociale media - aan de integriteit van een raadslid of wethouder. Hij/zij erkent en bevestigt hen proactief in hun ambt als bestuurders of volksvertegenwoordiger die in hun handelen het algemeen belang nastreven en de rechten van individuen beschermen.

Artikel 6.6

De burgemeester streeft naar de hoogste kwaliteit van besluitvorming. Het is een gezamenlijke opdracht om de feiten op tafel te krijgen en deze niet te verdraaien. De burgemeester is eerlijk over zijn/haar overwegingen, luistert naar de argumenten van anderen, de argumenten ingebracht vanuit de raad en het college en accepteert deze als bijdragen tot de zorgvuldige besluitvorming.

Artikel 6.7

Bij onenigheid in de onderlinge omgang of de gang van zaken tijdens vergaderingen gaat de burgemeester het gesprek aan met een raadslid of wethouder.

7. Regels rond de handhaving van de gedragscode

Artikel 7.1

Minimaal één keer per twee jaar evalueert de burgemeester zijn/haar gedragscode op actualiteit, functioneren en de mate waarin deze naar behoren wordt nageleefd. De burgemeester betreft de resultaten van deze evaluatie in de periodieke evaluaties van alle gedragscodes met de raad.

Artikel 7.2

Indien de burgemeester twijfelt aan een eigen handeling of die van een andere politieke ambtsdrager volgt de burgemeester de processtappen zoals vastgelegd in het protocol.

Inwerkingtreding

Deze “Gedragscode burgemeester gemeente Maastricht 2022” treedt in werking de dag na de dag van publicatie.

Aldus besloten door de raad der gemeente Maastricht in zijn openbare vergadering van 20 december 2022.

de griffier,

de voorzitter,

Toelichting per artikel

Artikel 2. Belangenverstrengeling

De wetgever heeft de burgemeester op vier manieren bescherming geboden tegen de verleiding van belangenverstrengeling en tegen de schijn ervan:

1. De wetgever geeft ten eerste aan dat de burgemeester zijn/ haar taak zonder vooringenomenheid moet vervullen. Hiertoe moet hij/ zij ervoor waken dat persoonlijke belangen de besluitvorming beïnvloeden. Met persoonlijk belang wordt bedoeld op het belang dat niet behoort tot de belangen die de burgemeester uit hoofde van zijn/haar taak behoort te vervullen en beperkt zich niet tot persoonlijk financieel gewin. Deze waakzaamheid geldt ook als het gaat om de schijn van belangenverstrengeling. De burgemeester moet beoordelen of er sprake is van een persoonlijk belang waardoor de (schijn van) belangenverstrengeling ontstaat die de besluitvorming onterecht kan beïnvloeden.

2. De wetgever verbiedt de burgemeester vervolgens expliciet te stemmen als er sprake is van een kwestie waarbij hij/zij een persoonlijk belang heeft. De wetgever probeert daarmee uit te sluiten dat de burgemeester meestemt als er sprake is van belangenverstrengeling.

3. In een aantal gevallen vindt de wetgever dat die bescherming door het verbod te stemmen niet ver genoeg gaat. In die gevallen verbiedt de wetgever de burgemeester expliciet bepaalde welomschreven functies te bekleden, rollen te vervullen en (rechts)handelingen uit te voeren. In de bijlage van deze gedragscode treft u een opsomming aan van regelgeving die samenhangt met de integriteit van de burgemeester, waaronder een overzicht van verboden combinaties van functies en verboden overeenkomsten en handelingen.

4. De wetgever eist van de burgemeester dat hij/zij alle functies inclusief de inkomsten uit die functies openbaar maakt. Op die manier wordt het voor andere bestuurders, raadsleden, fractievoorzitters, partijbestuurders, de griffier en de gemeentesecretaris mogelijk de burgemeester te waarschuwen voor kwesties waarin (de schijn van) belangenverstrengeling dreigt. Ook de pers en de burger kunnen zo hun controlerende taak uitoefenen. Daarom is in deze gedragscode ook opgenomen dat de burgemeesters al zijn/haar substantiële financiële belangen bekendmaakt bij ondernemingen die zakendoen met de gemeente.

Belangenverstrengeling en netwerkbewustzijn

Het tegengaan van veelvoorkomende schendingen vraagt ook om transparantie over en bewustzijn van de netwerken waarin men zich beweegt. Ter bevordering van de transparantie vraagt de gemeentewet dat nevenfuncties gedeeld worden en vraagt deze code daarbovenop dat substantiële belangen gedeeld worden. Netwerkbewustzijn vraagt daarnaast ook dat de burgemeester zich bewust is van zijn/haar netwerken en de risico's van sympathieën en loyaliteiten binnen netwerken die tot 'blinde vlekken' in het handelen van de burgemeester kunnen leiden.

Anti-draaideurconstructie

Deze regel is geschreven met het oog op oud-bestuurders die gaan ondernemen en die dus opdrachten vervullen op contractbasis. Burgemeesters bouwen gedurende hun bestuursperiode

veel kennis op over de gemeentelijke organisatie en ontwikkelingen die de gemeente aangaan. Als zij na hun bestuursperiode gaan ondernemen en contracten willen aangaan met de gemeente Maastricht, kan er dankzij hun informatievoorsprong oneerlijke concurrentie optreden ten aanzien van andere ondernemers. Dit is nadrukkelijk niet de bedoeling. Minstens ontstaat de schijn dat zij hun bestuurswerk hebben gebruikt om (na hun bestuursperiode) opdrachten te verkrijgen van de gemeente Maastricht.

Deze regel is ook van toepassing op verbonden partijen waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Denk hierbij aan zowel (semi) publiekrechtelijke (zoals gemeenschappelijke regelingen) als privaatrechtelijke organisaties.

De termijn van een jaar is overeenkomstig het bepaalde in het model.

Praktijkvoorbeelden

Voorbeeld 1

De burgemeester is voorzitter van de vereniging van huiseigenaren van het appartement waar de burgemeester zelf woont. Mag de burgemeester het burgemeesterschap combineren met dit voorzitterschap?

Antwoord

Hoewel artikel 68 van de Gemeentewet de combinatie van deze functies niet verbiedt en artikel 2.5 van de gedragscode dus niet wordt overtreden door het combineren van deze functies is hier oplettendheid geboden. Bij een bestemmingsplanwijziging of andere activiteit van de gemeente brengt de rol van voorzitter VvE met zich mee dat deze zich namens alle bewoners inzet voor deze gevallen. De nevenfunctie moet worden gemeld (zie artikel 2.7) en de gemeentesecretaris moet zorg dragen voor bekendmaking ervan (zie artikel 2.8).

Variant 1

De wethouder Bouwen & Wonen bereidt samen met zijn staf een bestemmingswijziging voor die een groot gebied betreft waar ook het appartement van de burgemeester ligt. Mag de burgemeester bij die besprekingen betrokken zijn?

Antwoord

Ja. In de voorgestelde bestemmingswijziging worden beslissingen gepresenteerd die het gehele gebied betreffen en niet specifiek zijn/haar woning. Er treedt dus geen verstrengeling van belangen op als de burgemeester meedoet aan de bespreking in de staf. Dit ligt anders wanneer het een klein gebied betreft waarvoor de bestemming gewijzigd wordt en de belangen van de appartementsbewoners en die van de burgemeester direct geraakt worden. Mag de burgemeester deelnemen aan de besluitvorming in het college?

Antwoord

Ja, dat mag. Er vindt geen verstrengeling van belangen plaats, dus kan de burgemeester deelnemen aan de besluitvorming in het college. Ook hier weer de uitzondering wanneer de belangen van de appartementsbewoners direct geraakt worden.

Variant 2

Het college doet voorstellen om precies in het gedeelte waar het appartement van de burgemeester ligt, huizen te slopen. Het appartement van de burgemeester zal in dat geval ook worden gesloopt. Mag de burgemeester meestemmen over dit voorstel?

Antwoord

Nee, dat mag niet. De aanpassingen betreffen het huis van de burgemeester, waarmee een direct belang ontstaat bij het behandelen van deze bestemmingswijziging. Als de burgemeester het dossier blijft behandelen, is dat in overtreding met artikel 2.3 van de code. Afhankelijk van de inhoud van het dossier, is het een optie voor de burgemeester om te beslissen al in een eerder stadium niet betrokken te willen zijn bij de behandeling, om de schijn van belangenverstrengeling te voorkomen.

Artikel 3. (Schijn van) Corruptie

Het bovenstaande artikel geeft een definitie van corruptie voor burgemeesters. Ging het bij belangenverstrengeling nog om het onterecht laten meewegen van een persoonlijk belang bij de besluitvorming, bij corruptie gaat het om omkoping van een politieke ambtsdrager. Belangenverstrengeling is niet in het wetboek van strafrecht opgenomen, corruptie is dat wel. In de onderliggende artikelen zijn regels opgenomen om de politieke ambtsdrager te helpen om (de schijn van) corruptie te voorkomen.

Artikel 3.3 en 3.4 Aannemen van geschenken

Geschenken zijn een sluiproute naar corruptie. Ze kunnen worden gebruikt om de besluitvorming te beïnvloeden. Ze kunnen corrumperen of de aanloop daartoe vormen. Ze kunnen daarnaast ook de schijn opwekken. Deze regels zijn geformuleerd als 'nee, tenzij': de burgemeester neemt geen geschenken aan, tenzij er goede redenen zijn om hiervan af te wijken, bijvoorbeeld omdat basale fatsoensnormen anders geschonden worden. De afwijkingen dienen vervolgens bekend gemaakt te worden bij de gemeentesecretaris, die bepaalt welke vervolgstappen nodig zijn. In principe worden geschenken ontvangen op het stadhuis. Uitzondering hierop is het in ontvangst nemen van bijv. een bloemetje, gelet op basale fatsoensnormen.

Artikel 3.5 en 3.6 Accepteren van faciliteiten en diensten

Het accepteren van faciliteiten of diensten van anderen kan leiden tot een afhankelijkheid of dankbaarheid creëren die de zuiverheid van het besluitvormingsproces kan aantasten. Ook met het aannemen van faciliteiten en diensten kan de burgemeester gecorrumpeerd raken. Het kan daarnaast ook de schijn van corruptie opwekken.

Om (de schijn van) corruptie tegen te gaan, is duidelijk dat de burgemeester niet om gunsten voor zichzelf mag vragen aan derden indien daarmee misbruik wordt gemaakt van zijn/haar positie. Het gaat hier om diensten die worden uitgevoerd door externe bedrijven, denk aan diensten van adviesbureaus, schoonmaakbedrijven, hoveniers, etc.

Artikel 3.7 Accepteren van uitnodigingen voor werkbezoeken, netwerkbijeenkomsten, evenementen, lunches, diners, recepties, voorstellingen e.d.

Werkbezoeken zijn bedoeld om de burgemeester in de gelegenheid te stellen zich inhoudelijk te informeren en noodzakelijke contacten te leggen en te onderhouden binnen en buiten de gemeente. De verplichting om actief het ontstaan van de schijn van corruptie tegen te gaan, betekent dat lunches, diners, voorstellingen, evenementen e.d. bijwonen op kosten van anderen waar mogelijk moet worden vermeden, tenzij de redenen van artikel 3.7 van de gedragscode van toepassing zijn. De schijn van corruptie is doorgaans kleiner als de uitnodigende partij een andere overheid is.

Artikel 3.8 Accepteren van reizen en verblijven

Wat voor lunches en diners geldt, geldt in nog sterkere mate voor reizen en overnachten op kosten van derden. Dat wordt in de regel met grote argwaan bekeken. Het is beter in deze gevallen alle schijn te vermijden.

Praktijkvoorbeelden

Voorbeeld 1

De gemeente subsidieert een jaarlijks wielerevenement vanwege haar doelstelling om een sportieve gemeente te zijn en zoveel mogelijk burgers in beweging te krijgen en in aanraking te laten komen met deze populaire sport. De burgemeester vraagt aan de organisatie dertig vrijkaarten voor college- en raadsleden. Zij kunnen dan als ambassadeur van de gemeente aanwezig zijn. Mag dit?

Antwoord

Nee, dit zou de burgemeester niet moeten doen. In feite wordt er een geschenk gevraagd. Voor de organisatie is het moeilijk om nee te zeggen. Een dergelijk verzoek kan worden beschouwd als een oneigenlijke subsidie-eis. Verder is het doel van de subsidie niet het zichtbaar maken van de bestuurders. Dit laatste zou in relatie tot dit evenement ook bereikt kunnen worden door de burgemeester bij de opening een rol te laten vervullen. Een andere mogelijkheid is dat de gemeente voor raads- en collegeleden – los van de subsidieverstrekking – een aantal kaartjes aanschaft.

Variant 1

De organisatie van het wielerevenement biedt de burgemeester dertig vrijkaartjes aan voor college- en raadsleden plus partners. Men geeft daarbij aan dat men graag achtergrondinformatie wil geven over de organisatie van het evenement. Daarnaast zal er een rondleiding zijn inclusief uitleg over de veiligheidsaspecten, wegafzettingen, beperking van de geluidsoverlast en de samenwerking met de hulpdiensten. Na afloop van dit informatieve deel mogen de genodigden onder het genot van een hapje en drankje het evenement bijwonen. Mag de burgemeester dit aanbod aannemen?

Antwoord

Ja, dat mag. De uitnodiging heeft een duidelijk functioneel karakter. Om zich goed te informeren over het evenement kan het noodzakelijk zijn om een en ander in de praktijk te zien. Dat de genodigden een kleine versnapering aangeboden krijgen valt binnen de grenzen van het redelijke. Voor partners geldt dit alles niet. Als zij het evenement willen bijwonen, moeten zij een eigen kaartje kopen.

Het is van belang om te bekijken of het accepteren van giften in professionele zin daadwerkelijk noodzakelijk is en of er geen andere manieren zijn om dit doel te bereiken, zonder dat daarbij de schijn van corruptie ontstaat.

Voorbeeld 2

De burgemeester wordt uitgenodigd om als eregast de feestelijke jubileumvoorstelling van de plaatselijke fanfare bij te wonen. Ook de partner staat op de uitnodiging vermeld. Mag deze uitnodiging worden aangenomen?

Antwoord

Ja, dit bezoek is functioneel van aard. De burgemeester maakt hier zijn/haar opwachting in de representatieve, symbolische rol van burgervader/burgermoeder.

Dat ook de partner van de burgemeester gratis meegaat ligt in het verlengde hiervan; in dit geval wringt dat niet met artikel 3.7 van de code. Uiteraard moet wel in het oog worden gehouden dat de kosten binnen de perken blijven en dat het evenement niet al te extravagant is aangekleed.

Voorbeeld 3

De burgemeester heeft een lezing gegeven op een bewonersbijeenkomst. Na afloop wordt een bos bloemen aangeboden. Mag de burgemeester deze aannemen?

Antwoord

Ja, de bos bloemen kan gezien worden als een geschenk dat uit hartelijkheid wordt gegeven en waarvan het niet accepteren de gever op dat moment ernstig in verlegenheid zou brengen. Het is bovendien niet het type geschenk dat de schijn van corruptie opwekt.

Artikel 4. Gebruik van gemeentelijke faciliteiten en financiële middelen

De burgemeester kan bij zijn/haar bestuurswerk gebruikmaken van een aantal faciliteiten en financiële middelen van de gemeente. Werkkamer, laptop, tablet en dergelijke worden primair voor zijn/haar bestuurswerk ter beschikking gesteld. Het gebruik hiervan voor privé- of partijdoeleinden is niet toegestaan tenzij het de bruikleen van voorzieningen betreft zoals mogelijk gemaakt in de toepasselijke gemeentelijke verordeningen, die mede voor privédoeleinden mogen worden gebruikt.

Praktijkvoorbeeld

Voorbeeld

De burgemeester heeft een persoonlijke nevenfunctie als lid van een universitaire adviesraad voor technologieontwikkeling. De vergaderingen van deze adviesraad vinden plaats ver buiten de gemeente. Mag de burgemeester een dienstauto gebruiken om naar de vergadering te gaan?

Antwoord

Nee, een dienstauto staat de burgemeester ter beschikking voor zijn/haar werkzaamheden als burgemeester. Het inzetten van de auto met chauffeur voor zijn/haar nevenwerkzaamheden is in strijd met artikel 4.1 van de code. Het lidmaatschap van de adviesraad is immers gekoppeld aan de persoon, niet aan de functie van burgemeester van de gemeente Maastricht. Als deze persoon burgemeester -af is, vervalt niet automatisch het lidmaatschap van de adviesraad. Ook eventueel gemaakte taxikosten ten behoeve van de nevenactiviteit mag de burgemeester niet declareren. De burgemeester kan dus het beste gebruik maken van de eigen auto of het openbaar vervoer om naar de vergadering van adviesraad voor technologieontwikkeling te gaan.

Het betreft hier dus een echte nevenfunctie, waar de gemeentemiddelen niet voor ingezet kunnen worden. Overigens betekent dit ook dat de burgemeester een eventuele financiële vergoeding mag accepteren en houden.

Artikel 5. Regels rond informatie

Het handelen van de overheid in de vorm van wetten, verordeningen en beleid hebben grote invloed op het leven van burgers. Daaruit volgt dat de burger er recht op heeft over het overheidshandelen goed geïnformeerd te worden. De burger heeft er ook recht op de onderliggende redeneringen en afwegingen te kennen en te weten wie welke positie heeft ingenomen. Hiertoe dient ook de burgemeester te handelen overeenkomstig de Gemeentewet en de Wet open overheid.

Geheimhouding

Dit neemt niet weg dat het ook voorkomt dat informatie rond overheidshandelen niet bekend en verspreid mag worden. Het gaat dan altijd om gevallen waarin het openbaar maken zou leiden tot het schenden van rechten van burgers, tot het onterecht toebrengen van schade aan burgers en/of tot het onterecht toebrengen van schade aan collectieve belangen. De burgemeester dient terughoudend om te gaan met het geheim verklaren van stukken en deze steeds zorgvuldig te beredeneren. De raad ziet hierop toe. Het formele etiket 'geheim' heeft een expliciete betekenis – ook in strafrechtelijke zin – en dient niet te worden vervangen door 'vertrouwelijk'.

Een ander aandachtspunt betreft de wijze waarop de burgemeester omgaat met niet geheim verklaarde informatie waarover hij/zij wel, maar burgers niet beschikken omdat deze informatie (nog) niet publiek is. Het gaat dan bijvoorbeeld over informatie die in een besloten vergadering is besproken. De burgemeester zorgt ervoor, ook na aftreden, dat hij/zij dergelijke informatie niet gebruikt in zijn/haar eigen voordeel of in het voordeel van personen of organisaties met wie hij/zij verbonden is.

Informatierecht

De raad heeft het recht op informatie. De burgemeester verstrekt de raad alle inlichtingen die hij nodig heeft voor de uitoefening van zijn/haar taak. Daarnaast geeft de burgemeester aan de raad mondeling of schriftelijk alle door een of meer leden gevraagde inlichtingen, tenzij het verstrekken ervan in strijd is met het openbaar belang. Als grens aan het verstrekken van inlichtingen aan de raad geldt dat het moet gaan om informatie die noodzakelijk is voor het uitoefenen van zijn taak. Er kan discussie ontstaan over de vraag wanneer het punt bereikt is dat 'de noodzakelijke informatie' verstrekt is. Daar moeten politieke ambtsdragers samen uitkomen.

Ten aanzien van ontvangen mondelinge en schriftelijke informatie afkomstig van burgers of bedrijven geldt zorgvuldigheid. Deze informatie wordt niet zonder meer openbaar gemaakt of aan derden doorgegeven zonder instemming van de afzender. Dit geldt dus niet voor het doorsturen van het bericht naar de griffie respectievelijk de ambtelijke organisatie voor evt. advies of ter afhandeling. Bij twijfel over de bedoeling van de afzender wordt hier eerst naar geïnformeerd.

Praktijkvoorbeelden

Voorbeeld 1

De raad heeft het voornemen om de bestemming van een gebied te wijzigen zodat het mogelijk wordt om in dat gebied huizen te bouwen. Verschillende commerciële partijen en andere belanghebbenden hebben hier een stevige lobby voor gevoerd en zijn verheugd dat de raad het serieus in overweging neemt. Het college heeft besloten het dossier geheim te verklaren en de raad heeft dit bekrachtigd. Er wordt in de pers echter regelmatig over het

dossier geschreven. Vaak zit men er maar weinig naast, wat erop duidt dat er wellicht door een of meerdere raadsleden gepraat wordt met journalisten. De burgemeester is van mening dat het geheim behandelen van deze kwestie niet langer opportuun is. 'Alles ligt toch al op straat'. Mag de burgemeester ingaan op het verzoek van een journalist om met hem over het dossier te spreken?

Antwoord

Nee, het spreken met anderen over deze kwestie is een overtreding van artikel 272 van het Wetboek van Strafrecht (lekken van geheime informatie) en van artikel 5.3 van de gedragscode. Alleen het bestuursorgaan dat de geheimhouding heeft opgelegd (in dit geval het college), of het orgaan dat de geheimhouding heeft bekrachtigd (de raad) kan het geheime karakter van de stukken opheffen. Zolang dat niet is gebeurd, ook al is de meeste informatie in de krant verschenen, is het spreken over de kwestie een schending van de geheimhoudingsplicht, wat zelfs strafbaar kan zijn.

Artikel 6 e.v. Onderlinge omgangsvormen

Een respectvolle omgang met elkaar en met de waarheid maakt het beter mogelijk om met elkaar tot een werkelijke beraadslaging te komen op basis van feiten en (eerlijke) overwegingen. Dat is essentieel voor een zorgvuldige besluitvorming. Bovendien heeft de manier waarop de burgemeester, het college en de raad onderling en met elkaar omgaan invloed op de geloofwaardigheid van de politiek.

In artikel 6.3 staat "in beginsel" omdat het voor kan komen dat de rol van een ambtenaar onderwerp van gesprek is tijdens een openbare vergadering.

Praktijkvoorbeelden

Voorbeeld 1

Op de Nieuwjaarsborrel zijn de burgemeester en een wethouder met elkaar in gesprek. Het gesprek verandert gaandeweg in een discussie. Die loopt, naarmate de avond vordert en de wijn vloeit, uit de hand. Op een bepaald moment horen de andere aanwezigen de burgemeester tegen de wethouder schreeuwen: 'Dit dossier is een puinhoop en dat is jouw schuld! Je bent de slechtste wethouder die Maastricht ooit gekend heeft, dat vindt iedereen. Ik zal er alles aan doen om ervoor te zorgen dat je niet herkozen wordt!' Is dit aanvaardbaar gedrag?

Antwoord

Nee, dit gedrag is niet aanvaardbaar en een overtreding van artikel 6.4 van de gedragscode. Een wethouder op deze manier in het openbaar tot de orde roepen is niet correct. Het feit dat ook anderen horen wat de burgemeester zegt, is hierbij mede van belang.

Voorbeeld 2

Een raadslid uit de oppositie maakt het leven van de burgemeester al geruime tijd zuur. De persoon in kwestie heeft zich als een pitbull vastgebeten in een aantal dossiers en schuwt de harde confrontatie niet. Daarbij verwijt hij de burgemeester regelmatig niet integer gedrag. Als de burgemeester op een maandagochtend de lokale krant openslaat ziet de burgemeester op pagina 4 in grote letters geschreven dat het raadslid in kwestie aan vriendjespolitiek zou doen. De burgemeester pakt zijn/haar telefoon erbij en schrijft op

twitter: 'Oh ironie! Het kan ook niet anders dat zo'n schreeuwer zelf niet zuiver op de graat is!'

Antwoord

Dit is geen aanvaardbaar gedrag. Artikel 6.5 vraagt van de burgemeester niet alleen dat hij/zij zelf de integriteit van raadsleden niet in twijfel trekt maar ook dat hij/zij de integriteit van raadsleden verdedigt in het openbaar. Deze manier van handelen schaadt niet alleen de persoon van het raadslid maar ook het vertrouwen in de lokale politiek. Mocht de burgemeester werkelijk twijfelen aan de integriteit van het raadslid dan bewandelt hij/zij de afgesproken route om een melding te doen van een vermoeden.

Artikel 7. Vaststelling en handhaving van de gedragscode

Een keer per twee jaar wordt de tekst van de gedragscode van de burgemeester tegen het licht gehouden: voldoet de formulering nog? Op die manier blijft de gedragscode een levend document.

Belangrijk is dat erop wordt toegezien dat de drie gedragscodes (van burgemeester, college en raad) daadwerkelijk worden nageleefd. Ze leggen immers de voorwaarden vast waaraan het handelen van politieke ambtsdragers minimaal moet voldoen. Een schending van de gedragscode is een schending van de integriteit van de politiek.

Het toezien op de naleving van de drie gedragscodes is niet alleen een verantwoordelijkheid van de burgemeester maar ook van de raad en het college alsmede van de fractievoorzitters, de raadsgriffier en de partij- c.q. afdelingsbesturen.

Artikel 7.2 Procesafspraken Integriteit

In Maastricht zijn afspraken gemaakt over de processtappen die gevolgd kunnen worden bij een vermoeden van een integriteitsschending door een politieke ambtsdrager en een melding hiervan bij de burgemeester. Deze zijn vastgelegd in het "Protocol (mogelijke) integriteitsschendingen gemeente Maastricht 2022".

Praktijkvoorbeeld

Voorbeeld

De burgemeester houdt een blog bij op internet. De blog wordt veel gelezen. De burgemeester geeft een ongezueten mening over allerlei onderwerpen, ook over onderwerpen die in de raad besproken worden. In de laatste blog suggereert de burgemeester dat een raadslid van een oppositiepartij mogelijk via de raad geld heeft geregeld voor een stichting waar hij zelf bij betrokken is. Is dit in overeenstemming met het uitgangspunt van zorgvuldige handhaving van de gedragscode?

Antwoord

Nee, dit is niet de manier waarop je een vermoeden van een schending van de gedragscode meldt. Deze manier van communiceren is in tegenspraak met artikel 7.2 van de gedragscode en de procedure beschreven in het "Protocol (mogelijke) integriteitsschendingen gemeente Maastricht 2022". Als de burgemeester vermoedt dat een raadslid zich mogelijk schuldig heeft gemaakt aan overtreding van de gedragscode, schrijven de procesafspraken o.a. voor dat hij/zij het raadslid hierop aanspreekt of, indien dit noodzakelijk is, overgaat tot het instellen van een onderzoek.

Bijlage 1 Verwijzingen naar de wet per artikel in de gedragscode

Over zuiverheid van besluitvorming

- Algemene wet bestuursrecht artikel 2:4

Over belangenverstrengeling

Artikel 2.1 (toezicht op onafhankelijke besluitvorming)

- Algemene wet bestuursrecht artikel 2:4

Artikel 2.3 en 2.4 (onthouden van stemming)

- Gemeentewet artikel 58
- Gemeentewet artikel 69, zie ook bijlage 3

Artikel 2.5 (over nevenfuncties)

- Gemeentewet artikel 67

Artikel 2.7 (over financiële belangen)

- Basisnorm 16, Modelaanpak basisnormen integriteit openbaar bestuur en politie

Over corruptie

Artikel 3 (tekst van de eed of belofte)

- Gemeentewet artikel 65

Over gebruik van gemeentelijke faciliteiten en middelen

Artikel 4, 4.1 en 4.2

- Regeling rechtspositie burgemeester en wethouders gemeente Maastricht 2019, bijlage 5

Over informatie

Artikel 5 (informatieverstrekking door bestuur)

- Gemeentewet artikel 180

Over geheimhouding

Artikel 5.2

- Algemene wet bestuursrecht artikel 2:5
- Gemeentewet artikel 25,
- Wetboek van Strafrecht artikel 272
- Intern protocol geheimhouding gemeente Maastricht, bijlage 5

Over de vaststelling en handhaving van de gedragscode

Artikel 7 (vaststellen van een gedragscode voor het college)

- Burgemeester: Gemeentewet artikel 69, lid 2

Over de naleving van de code

Artikel 7.1 en 7.2

- Algemene wet bestuursrecht artikel 2:4
- Over de rol van de burgemeester: Gemeentewet artikel 170, lid 2
- Gemeentewet artikel 61b en 62

Bijlage 2 Specifiek uitgesloten combinaties van functies

Burgemeester (Gemeentewet, artikel 68)

1. De burgemeester is niet tevens:
 - a. minister;
 - b. staatssecretaris;
 - c. lid van de Raad van State;
 - d. lid van de Algemene Rekenkamer;
 - e. Nationale ombudsman;
 - f. substituut-ombudsman als bedoeld in artikel 9, eerste lid, van de Wet Nationale ombudsman;
 - g. commissaris van de Koning;
 - h. gedeputeerde;
 - i. secretaris van de provincie;
 - j. griffier van de provincie;
 - k. lid van de rekenkamer van de provincie waarin de gemeente waar hij/zij burgemeester is, is gelegen;
 - l. lid van een raad;
 - m. wethouder;
 - n. lid van de rekenkamer;
 - o. ombudsman of lid van de ombudscommissie als bedoeld in artikel 81p, eerste lid;
 - p. lid van een deelraad;
 - q. lid van het dagelijks bestuur van een deelgemeente;
 - r. ambtenaar, door of vanwege het gemeentebestuur aangesteld of daaraan ondergeschikt;
 - s. ambtenaar, door of vanwege het Rijk of de provincie aangesteld, tot wiens taak behoort het verrichten van werkzaamheden in het kader van het toezicht op de gemeente;
 - t. functionaris die krachtens de wet of een algemene maatregel van bestuur het gemeentebestuur van advies dient.
2. In afwijking van het eerste lid, aanhef en onder r, kan een burgemeester tevens ambtenaar van de burgerlijke stand zijn.

Bijlage 3 Specifiek verboden overeenkomsten/handelingen

Burgemeester (Gemeentewet, artikel 69)

1. Artikel 15, eerste en tweede lid, is van overeenkomstige toepassing op de burgemeester met dien verstande dat de ontheffing, bedoeld in het tweede lid van dat artikel, wordt verleend door de commissaris van de Koning.
2. De raad stelt voor de burgemeester een gedragscode vast.

Ergo: artikel 15, eerste en tweede lid, vertaald naar de situatie van de burgemeester:

1. 'De burgemeester' mag niet:
 - a. als advocaat of adviseur in geschillen werkzaam zijn ten behoeve van de gemeente of het gemeentebestuur dan wel ten behoeve van de wederpartij van de gemeente of het gemeentebestuur;
 - b. als gemachtigde in geschillen werkzaam zijn ten behoeve van de wederpartij van de gemeente of het gemeentebestuur;
 - c. als vertegenwoordiger of adviseur werkzaam zijn ten behoeve van derden tot het met de gemeente aangaan van:
 - 1e. overeenkomsten als bedoeld in onderdeel
 - 2e. overeenkomsten tot het leveren van onroerende zaken aan de gemeente;
 - d. rechtstreeks of middellijk een overeenkomst aangaan betreffende:
 - 1e. het aannemen van werk ten behoeve van de gemeente;
 - 2e. het buiten dienstbetrekking tegen beloning verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de gemeente;
 - 3e. het leveren van roerende zaken anders dan om niet aan de gemeente; 4e. het verhuren van roerende zaken aan de gemeente;
 - 5e. het verwerven van betwiste vorderingen ten laste van de gemeente;
 - 6e. het van de gemeente onderhands verwerven van onroerende zaken of beperkte rechten waaraan deze zijn onderworpen;
 - 7e. het onderhands huren of pachten van de gemeente.
2. Van het eerste lid, aanhef en onder d, kan 'de commissaris van de Koning' ontheffing verlenen.

Bijlage 4 Enkele formele sancties

Gemeentewet, artikel 61B

1. De burgemeester kan te allen tijde bij koninklijk besluit op voordracht van Onze Minister worden ontslagen.
2. Indien sprake is van een verstoorde verhouding tussen de burgemeester en de raad, kan de raad, door tussenkomst van de commissaris van de Koning, een aanbeveling tot ontslag zenden aan Onze Minister.
3. Voordat de raad verklaart dat van een verstoorde verhouding tussen de burgemeester en de raad sprake is, overlegt hij/zij met de commissaris van de Koning over de aanleiding tot die verklaring.
4. Een aanbeveling vormt geen onderwerp van beraadslagingen en wordt niet vastgesteld nadat de raad tenminste twee weken en ten hoogste drie maanden en tevoren heeft verklaard, dat tussen de burgemeester en de raad sprake is van een verstoorde verhouding.
5. De oproeping tot de vergadering waarin over de aanbeveling wordt beraadslaagd of besloten, wordt tenminste achtenveertig uur voor de aanvang of zoveel eerder als de raad heeft bepaald, bij de leden van de raad bezorgd. Zij vermeldt het voorstel tot de aanbeveling.
6. De commissaris brengt advies uit aan Onze Minister over de aanbeveling.
7. Onze Minister wijkt in zijn voordracht slechts af van de aanbeveling op gronden ontleend aan het advies van de commissaris dan wel op andere zwaarwegende gronden.

Gemeentewet, artikel 62

1. De burgemeester kan bij koninklijk besluit worden geschorst.
2. Onze Minister kan, in afwachting van een besluit omtrent schorsing, bepalen dat de burgemeester zijn functie niet uitoefent.
3. Een besluit als bedoeld in het tweede lid vervalt, indien niet binnen een maand een besluit omtrent de schorsing is genomen.

Bijlage 5 Relevante regelgeving gemeente Maastricht

Over onkostenvergoeding, gebruik van gemeentelijke faciliteiten en middelen

- Regeling rechtspositie burgemeester en wethouders Maastricht 2019

Over geheimhouding

- Intern protocol geheimhouding gemeente Maastricht

Over respectvolle omgang met elkaar

- Reglement van orde gemeenteraad

Over handhaving van de gedragscode

- Protocol (mogelijke) integriteitsschendingen gemeente Maastricht 2022